

Prawa pacjenta i pełnomocnictwo medyczne – kto może decydować o moim leczeniu?

Z wiekiem coraz częściej korzystamy z usług medycznych. Zdarza się też, że senior z powodu choroby, wypadku lub utraty przytomności **nie może sam podjąć decyzji o leczeniu**. Warto wiedzieć wcześniej, jakie mamy prawa jako pacjenci i **kto może w naszym imieniu decydować o zdrowiu i życiu**.

Podstawowe prawo pacjenta – zgoda na leczenie

Każdy pacjent, niezależnie od wieku, **ma prawo wyrazić zgodę albo odmówić leczenia**.

- Lekarz **nie może** wykonać zabiegu ani podać leku bez Twojej zgody.
- Dotyczy to nawet sytuacji, gdy chodzi o życie – z wyjątkiem **nagłego zagrożenia życia**, gdy pacjent nie jest w stanie decydować.

Przykład:

Pani Helena (82 l.) trafiła do szpitala z zapaleniem płuc. Lekarz zapytał ją o zgodę na podanie silnych leków, które mogą wywołać skutki uboczne. Pani Helena zgodziła się po krótkiej rozmowie z lekarzem – **decyzja należała do Niej**.

Co jeśli pacjent nie może wyrazić zgody?

Jeśli senior traci przytomność lub nie jest zdolny do podjęcia decyzji (np. choroba Alzheimera, śpiączka), lekarz musi działać zgodnie z przepisami.

W takiej sytuacji mogą decydować:

- **Sąd** – wyznaczając opiekuna lub kuratora
- **Rodzina** – ale tylko w wyjątkowych sytuacjach, np. nagłych
- **Pełnomocnik medyczny** – jeżeli został wcześniej wyznaczony

Pełnomocnictwo medyczne – co to jest i jak je ustanowić?

Pełnomocnictwo medyczne to **pisemne upoważnienie**, w którym wskazujesz osobę, która będzie mogła podejmować decyzje medyczne w Twoim imieniu.

Można je sporządzić u notariusza lub **w formie pisemnej z podpisem** (choć forma notarialna daje większe bezpieczeństwo).

W pełnomocnictwie wpisuje się:

- dane osoby upoważnionej (np. córki, przyjaciela),
- zakres decyzji (np. leczenie szpitalne, operacje),
- możliwość dostępu do dokumentacji medycznej.

Pełnomocnik nie może podejmować decyzji sprzecznych z wolą pacjenta, jeśli ta została wcześniej wyrażona (np. w rozmowie, piśmie, testamentie życia).

Testament życia (tzw. oświadczenie pro futuro)

To dokument, w którym pacjent z wyprzedzeniem opisuje, **jakie decyzje chciałby podjąć w przypadku niezdolności do samodzielnego decydowania**.

Przykład:

Pan Jan (76 l.) napisał, że nie chce być sztucznie podtrzymywany przy życiu, jeśli będzie nieprzytomny i bez szans na wyzdrowienie. Lekarze, widząc ten dokument, **respektują Jego wolę** – jeśli jest zgodna z prawem i medycyną.

Podsumowanie – co warto zrobić już dziś?

- Porozmawiaj z bliskimi o swojej woli.
- Sporządź pełnomocnictwo medyczne – najlepiej z pomocą prawnika lub notariusza.
- Zapisz swoje decyzje dotyczące leczenia w razie utraty przytomności.
- Miej kopię dokumentów w domu, a drugą u osoby zaufanej.

Materiał z serii **Notatki z wykładu** powstał w ramach zadania realizowanego przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej CIVIS SUM, finansowane ze środków przekazanych przez Powiat Zielonogórski na podstawie umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego pn. "Powierzenie prowadzenia w 2025 r. jednego punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i jednego punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego na terenie Powiatu Zielonogórskiego".